

DOEN

RONDJE ROOD-WIT- BLAUW

SPECIAAL VOOR JULLIE GEHECKT: ACHT TYPISCH NEDERLANDSE TOERISTENTREKPLEISTERS

Zoals wij 's zomers graag naar verre oorden trekken, komen buitenlandse toeristen naar ons toe. En dan bezoeken ze plekken als de Zaanse Schans en de Volendamse Dijk. Omdat jij je wel drie keer bedenkt voor je daar in een stel bovenmaatse klompen stapt, stuurden wij onze verslaggever op onderzoek uit.

tekst & fotografie MICHEL BLIJBOOM

1

ZAANSE SCHANS

Met een knipoog naar een bekende cabaretier: "De molens staan te draaien, de huisjes zijn er groen / Ja, op de Zaanse Schans, daar is altijd wat te doen." Nee dus. Veel opwindends valt er niet te beleven in dit openlucht-museum op de oever van de Zaan, waar de authentieke windmolens nochtans zijn getooid met namen die aan ouderwetse penoze doen denken: De Kat, De Windhond, De Zoeker, De Os, Het Zwarte Kalf...

De Zaanse Schans zelf dankt z'n naam aan een verdedigingslinie uit de Tachtigjarige Oorlog. Maar van het weren van buitenlandse legers is hier allang geen sprake meer: jaarlijks komen er meer dan twee miljoen toeristen op de koffie (à € 2,70). Ze fotograferen er elke eend die hun voor de voeten loopt, laten zich gierend van de pret vereeuwigen in bovenmaatse klompen en in de Catharina Hoeve, een kaasboerderij annex -proeverij van Henri Willig schaffen ze voor veel geld hompen smurfenblauwe lavendelkaas aan. Wat dan weer voor al die uitheemse gasten pleit, is dat ze zich op het gebied van gratis proeven keurig gedragen. Van Hollandse fratsen - stukje kaas stevig aandrukken zodat er een tweede of misschien wel derde aan vast blijft plakken - is bij de buitenlandse bezoekers geen sprake. Maar dat zijn dan ook ouderwetse penozestreken.

GAAN OF NIET GAAN? **NIET GAAN**

Tenzij je écht niets beters te doen hebt.

GIETHOORN

Bus 70 van Connexxion rijdt van Zwolle naar Steenwijk en komt onderweg langs Zwartsluis en Blauwe Hans. Daar is geen woord Chinees bij, zou je zeggen. Mis! Bus 70 komt eveneens langs Giethoorn en 'dus' is de dienstregeling in de bushokjes ook in het Chinees te lezen. Want het waterstreekdorp in de kop van Overijssel wordt heden ten dage opgeslokt door Chinese toeristen, voor wie er naast een Chinees restaurant al een Chinees taxibedrijf, een Chinees fietsenverhuurbedrijf en een Chinees autoverhuurbedrijf zijn. De laatste telling staat op 350.000 Verre Oosterburen in twaalf maanden, maar dat aantal zal na dit kalenderjaar vast naar boven worden bijgesteld. Nu al laten duizenden Chinezen zich dagelijks fotograferen bij het standbeeld van een bebaard

mannetje voor de kerk aan het Binnenpad, onwetend van het feit dat het hier om de legendarische Nederlandse schaterbek Albert Mol gaat. Appie speelde de hoofdrol in *Fanfare* van Bert Haanstra, de rolprent die Giethoorn in 1958 op de kaart zette en die elke dag wordt vertoond in het gelijknamige café-restaurant, een authentieke uitspanning die lokale lekkernijen als bunkerkaas en geytzwamkroketten op het menu heeft staan. Die kunnen na verorbering desgewenst worden afgerekend met Alipay en Wechat, twee Chinese betaalsystemen. Ik opteerde er voor de huisgemaakte Fanfareburger met brie, gekonfijte rode uien, truffelmayonaise en papadum, waarbij de gekonfijte rode uien, truffelmayonaise en papadum jammerlijk ontbraken. Maar oké, er zat tenminste ook geen sambal bij.

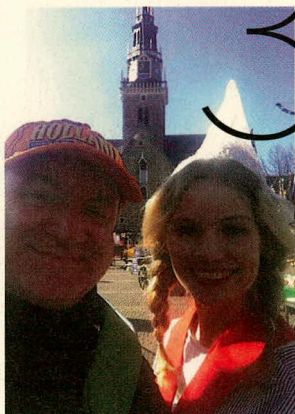

GAAN OF NIET GAAN? **GAAN**

Giethoorn is een van de allermooiste plekken van Nederland. Maar geen museum, dus denk aan de buren!

3

KAASMARKT ALKMAAR

Niets is meer heilig. Een andere conclusie is niet te trekken, nu de hedendaagse gendergekte ook een eeuwenoud instituut als de Alkmaarse kaasmarkt heeft bereikt. Liepen daar traditiegetrouw louter blozende boerendochters rond om dit zalige zuivelproduct te promoten, vanaf dit seizoen zijn daar boerenzonen aan toegevoegd. Want kaasmeisjes alleen, dat was kennelijk te rolbevestigend. Daar moesten kaasjongens bij komen. Naast Frau Antje dus een Herr Jantje. Niet dat het de pret mag drukken, op de zonovergoten vrijdagochtend dat ik namens deze prachtgids het Alkmaarse Waagplein bezoek, waar honderden ronde kazen op het plaveisel liggen en er eentje hoog aan het zwerf staat. Terwijl de stadsbeiaardier zijn stemmige carillonklanken uitstrooit over de menigte, zeulen kaasdragers zo'n 160 kilo naar een weegschaal, waarna het spul volgens de beproefde 'handjeklap'-methode aan de man wordt gebracht. Keurmeesters bepalen voorts de kwaliteit van het gebodene. Want niet elk stuk Beemster is natuurlijk even goed. Je hebt, zogezegd, altijd kaas boven kaas.

GAAN OF NIET GAAN? **GAAN**

Als je uit Kirgizië, Vanuatu of Swaziland komt. Voor Hollanders is dit toch eigenlijk te, eh, Hollands.

MARKTHAL ROTTERDAM

In arbeidersstad Rotterdam kost het niets om je mouwen op te stropen, maar wil je je gulp openritsen dan betaal je een euro. Althans, als je wilt plassen in de Markthal. Voor wie de afgelopen jaren qua Rotterdam niet verder is gekomen dan De Kuip en Ahoy: de Markthal is een uit 2014 daterend, voor 178 miljoen uit de grond gestampt futuristisch bouwwerk in de vorm van een hoefijzer, dat aan de binnenkant is bekleed met een twee voetbalvelden groot kunstwerk gebaseerd op de Hoorn des Overvloeds.

De Markthal, de naam verradt het al, is een markthal, waar voedsel uit alle windstreken wordt aangeboden. Denk daarbij aan bifteki en kefalograviera uit Griekenland, orik arik en bami segar uit Indonesië, sardinhas en pastel de nata uit Portugal, fashong en cha sieuw uit Suriname, yakitori en gyoza uit Japan, kibbeh en sambosak uit Syrië, taco's en burrito's uit Mexico, dürüm döner kebab en kapsalon uit Turks Rotterdam, funky pakora's uit India, Belgische bonbons van pure chocolade met aardbei en een vleugje balsamico-azijn, Long John donuts van Donut Express, bao buns van Wah Nam Hong, halal hotdogs, kokoskaas van, daar is-ie weer, Henri Willig en Hollandse Nieuwe van een Mediterrane fish & chips-zaak.

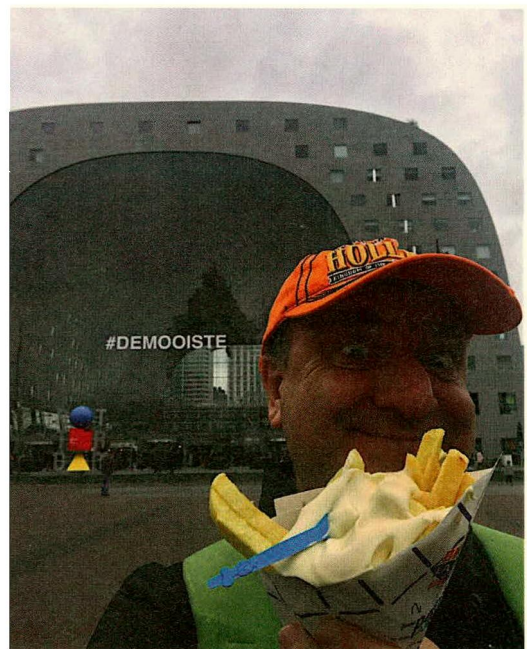
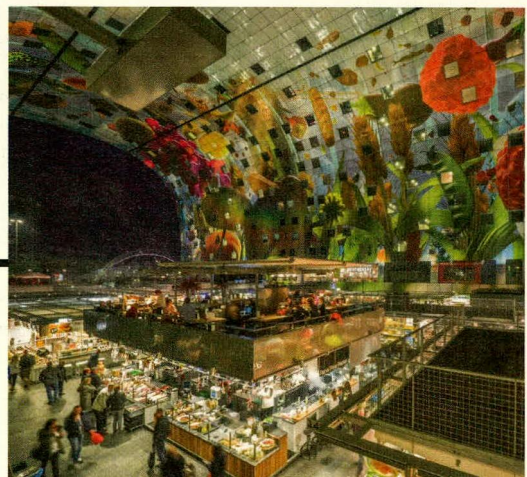
Gelukkig prijkt midden in dat vreemde culinaire geweld ook de vertrouwde naam van Bram Ladage, patatbakker sinds 1967. Ladage, die bij een brand begin jaren 80 zelf gedeeltelijk werd voorgelaten, is een minstens zo grote Rotterdammer als Coen Moulijn, Jules Deelder en Erasmus. Maar hij zit ook op de Schiedamseweg en de Beijerlandse laan, dus voor zijn ambachtelijke patat hoeft je niet speciaal naar de Markthal.

GAAN OF NIET GAAN? **NIET GAAN**

Dacht dat ik het nooit zou zeggen, als Amsterdammer, maar Rotterdam heeft zo veel méér te bieden!

4

Ook de Alkmaarse kaasmarkt gaat gebukt onder de gendergekte

VOLENDAM

Bekentenis: ik ben een enorme fan van Jan Smit. Zijn werk is echt vet. Ik heb al heel wat van hem gekocht en deed dat het liefst elke dag, maar dat zou niet helemaal gezond zijn.

Jan Smit is palingroker te Volendam.

Rokerij Smit-Bokkum op het Slobbeland is al sinds 1856 een begrip in het vissersdorp en voor die reputatie dient de bezoeker dan ook te betalen. Zo rekent Smit € 6,50 voor een broodje paling, waar je bij Schilder in de Zeestraat voor zo'n lekkernij slechts 4 euro hoeft neer te tellen. Daar staat tegenover dat boven Smit het Palingsoundmuseum huist, waar de herinnering aan grootheden als The Cats, BZN en die andere Jan Smit levend wordt gehouden. Flauw, om het over geld te hebben? Nee, want de gemiddelde Volendammer is er bepaald niet vies van. Geen grotere handelaars dan de wijdbroeken. In de eetgelegenheden op de vermaarde Dijk is de prijs/kwantiteitverhouding dan ook behoorlijk scheef. Ach, die Japanner met selfiestick komt toch niet terug. Wel jammer dat sinds de invoering van de euro die aloude grap niet meer kan worden gemaakt. Duitse toerist: "Darf ich in Marken zahlen?" Volendamse koopman: "Ben je belazerd, je betaalt hier!!"

GAAN OF NIET GAAN? **NIET GAAN**

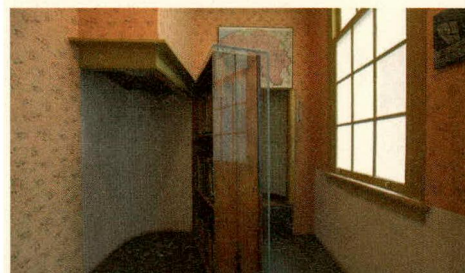
Laat ze maar lekker met buitenlanders afrekenen.

ANNE FRANK HUIS

Als er één plek is waar toeristen zich gedisciplineerd gedragen, dan is het in de zomerse rij bij de snackket van Wil Graanstra, de Bram Ladage van Amsterdam. Helaas voor Wil is dat het staartje van een gigantische slang, die om de Westerkerk heen kronkelt en met z'n kop het Anne Frank Huis in duikt.

Een bezoek aan het AFH is een ervaring die je kijkt op het leven van alledag in het juiste perspectief plaatst. De impact van de donkere jaren '40-'45 is voelbaar als je door het eigenlijke museum schuifelt, waar afgrijselijke relictten uit een dito periode zijn te zien. Zoals de brief van de rectrix van het Gemeentelijk Lyceum voor Meisjes, die begint met de huiveringwekkende zin 'In antwoord op uw schrijven van 9 juli 1941 heb ik de eer u de volgende lijst van leerlingen "van Joodsche bloede" te doen toekomen.' Ook confronterend: de 'stippenkaart', waarop was vastgelegd waar in Amsterdam joden woonden. Te zien is dat de meeste van hen in Zuid huisden, zo ook Anne en haar familie voor ze onderdoeken achter een kantoorpand aan de Prinsengracht. Het

5

6

moment dat je achter de draaiende boekenkast verdwijnt en de bedompte ruimte bezoekt waar de familie Frank zich twee jaar lang muiskast heeft moeten houden, is het moment dat die hele oorlog je ongenadig naar de strot grijpt. Het besef dat die mensen uiteindelijk zijn verraden en kort daarop in een veewagen naar een vernietigingskamp zijn vervoerd, is gekmakend. Bij het verlaten van het AFH realiseer je je dat het draait om dat ene woord dat de oogverblindende garderobejuffrouw op haar arm getatoeëerd heeft staan: FREEDOM.

? GAAN OF NIET GAAN? **GAAN**
Beslist. Het is een louterende ervaring.

De Venustempel is een Efteling voor boven de 18

SEXMUSEUM

Laten we er geen doekjes om winden: het Damrak is een van de naaste straten van Amsterdam. Een smakeloos geheel waar je grote kans loopt te worden belazerd. Niet voor niets is 'Fietsen stelen op het Damrak' een bestaande uitdrukking. Met vijf euro kom je in die schreeuwerige toeristenfuik niet ver. Tenzij... je dat bescheiden bedragje stukgooit bij de kassa van sexmuseum Venustempel, want daar heb je op meerdere verdiepingen pret voor tien (euro)! Het op drie - Van Gogh, Rijks, Anne Frank - na best bezochte museum van de hoofdstad combineert een fraaie kunstverzameling met de platst denkbare lol. Onderbroekenlol? Vaak nog erger! Naast een uit ivoor gesneden kunstpenis uit 1890, erotisch koperwerk van de Franse juwelier Rene Lalique (!) en porseleinen soldaten uit de 19de eeuw die met de blanke sabel enkele vrouwelijke opponenten te lijf gaan, kun je bijvoorbeeld lachen om gluisperige potloodventers, rondborstige raamhoeren en exhibitionisten met een zwakke blaas. Over plassen gesproken: er staat ook een authentieke Amsterdamse krul, maar wat daarbinnen gebeurt laat ik graag aan de verbeelding over. Het is er, al met al, een Efteling voor boven de 18!

? GAAN OF NIET GAAN? **GAAN**
Let op: het museum accepteert alleen cash!

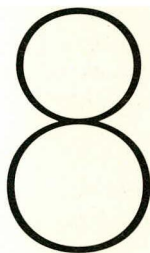

VALKENBURG

"Nog een rondje?" Als recreatieve wielrenners dit aan elkaar vragen, gaan ze op de pedalen staan, spannen ze hun kuitspieren en geven ze er nog maar eens een snok aan. Zo niet op de vele terrassen aan het Grendelplein in Valkenburg. Daar betreft het veel eerder de vraag of er nog een paar ijskoude Gulpeneren besteld moeten worden... Valkenburg is een

typisch geval van 'tussen kunst en kitsch'. Het kan bogen op eeuwenoude bouwwerken, zoals het uit 1100 stammende Kasteel van Valkenburg en de middeleeuwse Grendelpoort, die rond 1335 is gebouwd. Maar ook is er de Geulpoort - en die dateert van, eh, 2014. De Efteling heeft torens die veel ouder zijn! Valkenburg: je houdt ervan of je haat het? Nee, vreemd genoeg zit het er tussenin! Naast de ruïne van voornoemd kasteel is er een attractie als de Gemeentegrot, waar jaarlijks een drukbezochte kerstmarkt wordt gehouden (ik mocht er ooit het genoegen smaken een stomdronken kerstman de hand te drukken). Ook vermeldenswaard is het (veel) hoger gelegen Thermae 2000, het mooiste en grootste kuuroord van gans het land. Daar tegenover staat de weinig avontuurlijke horeca, waarbij de hongerige toerist vooral de keuze heeft uit kip met friet en friet met kip. Overigens word je er wel ondergedompeld in die typisch Limburgse gastvrijheid: bestel je bij café-restaurant Aan

de Linde een kop koffie, dan krijg je naast dat bakkie pleur ook nog eens een glaasje water, een advocaatje met slagroom, een koekje en een truffel geserveerd. Totale schade: een schamele 2 euro 35. Lezen jullie mee, Randstad? ●

? GAAN OF NIET GAAN? **GAAN**
Het is 'n stukje binnenlands buitenland.

